

Telia Nättjänster Norden AB
Holmbladsgade 139
2300 København S

Afgørelse om omfordeling og ændring af Telias mobil- og frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet

Som følge af en ændring af GSM-direktivet¹ og en efterfølgende vedtagelse af en tilhørende kommissionsbeslutning² foretager IT- og Telestyrelsen en omfordeling af frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet (880-915 MHz og 925-960 MHz), herunder af Telias frekvenstilladelser. IT- og Telestyrelsen ændrer endvidere vilkårene i de udstedte mobil- og frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet.

IT- og Telestyrelsen gennemførte fra den 30. oktober til den 27. november 2009 både en partshøring af Telia og en bred offentlig høring over styrelsens udkast til omfordeling af frekvenstilladelser i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene m.v.³ I IT- og Telestyrelsens høringsrapport er baggrunden for omfordelingen af frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet og øvrige ændringer af vilkårene i mobil- og frekvenstilladelserne beskrevet.

Telia afgav høringssvar den 27. november 2009 med supplerende bemærkninger den 7. december 2009.

Telia bemærker heri, at Telia som udgangspunkt anerkender, at der sker en omfordeling af tilladelserne i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene, men at det betyder, at Telia i den forbindelse vil få de største omkostninger til en ny netplan blandt de etablerede 2G-operatører.

For så vidt angår Telias nye placering i 900 MHz-frekvensbåndet bemærker Telia, at der vil opstå problemer i forbindelse med P- og E-kanalerne, idet Telia efter omfordelingen ikke vil have tilstrækkelig kapacitet i P-GSM-frekvenserne til at sikre landsdækning, og at dette vil ramme potentielt 40.000 kunder, som alene kan anvende disse kanaler i deres mobiltelefoner. En udskiftning af håndsæt på Telias regning kan derfor blive nødvendig.

23. december 2009

IT- og Telestyrelsen

Holsteinsgade 63
2100 København Ø
Telefon 3545 0000
Telefax 3545 0010
E-post itst@itst.dk
Netsted www.itst.dk
CVR-nr. 26769388

Sagsbehandler
Anja Palsgreen

Telefon 3545 0260
Telefax 3545 0021
E-post anjp@itst.dk

Sagsnr. 09-075407
Side 1/22

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/114/EF af 16. september 2009 om ændring af Rådets direktiv 87/372/EØF om de frekvensbånd, der skal stilles til rådighed for samordnet indførelse af offentlig fælleseuropæisk digital celleopbygget landmobilradiokommunikation i Fællesskabet.

² Kommissionens beslutning 2009/766/EF af 16. oktober 2009 om harmonisering af 900 MHz-båndet og 1800 MHz-båndet for landbaserede systemer, som kan levere fælleseuropæiske elektroniske kommunikationstjenester i Fællesskabet

³ Jf. bilag 7.

Disse byrder er Telia dog indforstået med at påtage sig, hvis der på en proportionel måde sker en ændring af tilladelsesforholdene, og hvis der sker en fremrykning af refarming-processen.

Telias placering i frekvensbåndet betyder også, at Telias anvendelse af frekvenserne begrænses af Banedanmarks anvendelse heraf i S-togsområdet samt en bufferzone udenom. Det vides endnu ikke, hvornår Banedanmarks frekvenser frigøres, men for Telia gør det ikke den store forskel, om dette sker i 2012 eller eventuelt i 2014, idet den korte periode mellem frigivelsen af Banedanmarks frekvenser og tilbagekaldelsen af tilladelserne i 2017 under alle omstændigheder ikke findes at være tilstrækkelig til en rentabel netplanlægning.

Vedrørende tilbagekaldelse af tilladelserne i frekvensbåndet den 12. juni 2017 bemærker Telia endvidere, at der næppe foreligger en utvivlsom hjemmel hertil i mobillovens § 5, men at Telia ikke vil modsætte sig en tilstrækkelig proportional løsning. Telia finder dog ikke, at 2017 er det rette tidspunkt at foretage en synkroniseret tilbagekaldelse af tilladelserne, idet der ikke ses at være en entydig udvikling på mobilområdet, som peger i retning af en udfasning af GSM-teknologien allerede i 2017. For Telias vedkommende vil en tilbagekaldelse i 2017 give en kortere årrække til forrentning og afskrivning af GSM900-nettet i forhold til de øvrige tilladelsesindehavere i frekvensbåndet, som har haft deres tilladelser i en længere årrække. Telia finder dette konkurrenceforvridende og uproportionalt.

Herudover finder Telia ikke, at perioden (2011-2017), hvori det vil være muligt at anvende en anden teknologi end GSM i frekvenserne, er tilstrækkelig lang, hvis en investering heri skal hænge sammen. Som minimum bør denne periode strække sig over ti år, men helst ser Telia, at tilbagekaldelsen sker i 2022 og tidligst den 1. marts 2021.

I forbindelse med den korte tidsperiode bemærker Telia også, at en ny tilladelsesindehaver i frekvensbåndet vil have en konkurrencefordel i forhold til de eksisterende tilladelsesindehavere i frekvensbåndet, idet den nye tilladelsesindehaver vil have en investeringshorisont, som strækker sig helt frem til 2032 frem for 2017. I stedet foreslår Telia, at den nye tilladelse i frekvensbåndet udstedes med en varighed indtil 2021.

Telia står endvidere uforstående over for længden af den foreslåede karensperiode, som går forud for tidspunktet, hvor anden teknologi end GSM kan tages i brug i frekvenserne, idet der ikke fastsættes dækningskrav i den nye tilladelse i frekvensbåndet, og idet man ikke på nuværende tidspunkt kender ressourcerne hos den nye tilladelsesindehaver, som der skal tages hensyn til med den foreslåede karensperiode. Telia opfordrer derfor til, at karensperioden reduceres i overensstemmelse med en tilkendegivelse fra den nye tilladelsesindehaver om dennes forventede tidspunkt for lancering af UMTS/3G- eller LTE-tjenester.

Der fastsættes ikke dækningskrav i den nye tilladelse i frekvensbåndet, hvilket Telia kan tiltræde, men Telia har svært ved at forstå, hvorfor der kun er lagt op til forholdsvis få lempelser i dækningskravet i Telias tilladelser, idet opretholdelse af dækningskrav savner kommerciel logik i et mobilkommunikationsmarked med

intens konkurrence. Telia foreslår derfor, at dækningskravene i tilladelserne fjernes, eller at de i det mindste lempes, så kravet kan opfyldes med et kombineret 900/1800 MHz-net.

Telia foreslår supplerende, at der i de eksisterende tilladelser stilles krav om udbud af en landsdækkende mobil taletelefonitjeneste med et geografisk krav fastsat til 90 % befolkningsmæssig dækning. På tilsvarende vis kunne der fastsættes et fælles dækningskrav for 3G-tilladelserne, uanset om dette krav blev realiseret gennem 900 MHz-frekvensbåndet eller 2100 MHz-frekvensbåndet.

I medfør af § 24, jf. § 21, jf. § 57, stk. 4, i lov om radiofrekvenser⁴ (herefter benævnt frekvensloven) træffer IT- og Telestyrelsen afgørelse om omfordeling af Telias nedenfor nævnte frekvenstilladelser. I medfør af frekvenslovens § 13, stk. 3 og § 15, stk. 1, jf. § 11, jf. § 57, stk. 4 og 5, træffer IT- og Telestyrelsen endvidere afgørelse om ændring af vilkår i Telias nedenfor nævnte mobil- og frekvenstilladelser.

IT- og Telestyrelsen

Side 3/22

Nærværende afgørelse vedrører følgende af Telias tilladelser:

- Tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM3-net) af 23. januar 2001 (H032112) med senere tillæg (herefter benævnt GSM3-frekvenstilladelsen).
- Tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM4-net) af 23. januar 2001 (H031110) med senere tillæg (herefter benævnt GSM4-frekvenstilladelsen).
- Tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM3-net) af 23. januar 2001 med senere tillæg (herefter benævnt GSM3-mobiltilladelsen).
- Tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM4-net) af 23. januar 2001 med senere tillæg (herefter benævnt GSM4-mobiltilladelsen).

IT- og Telestyrelsens afgørelse om omfordeling udmøntes således:

Frekvensmængden omfattet af frekvenstilladelsen H032112 ændres til frekvenserne 882,7-891,9 MHz (modtager) og 927,7-936,9 MHz (sender).

Frekvensmængden omfattet af frekvenstilladelsen H031110 ændres til frekvenserne 880,1-882,7 MHz (modtager) og 925,1-927,7 MHz (sender). Frekvenserne 881,7-882,7 MHz og 926,7-927,7 MHz i afstande mindre end 40 km fra S-banen indgår dog ikke i tilladelsen, så længe disse frekvenser er omfattet af Banedanmarks frekvenstilladelse (inkl. guardbands).

Omfordelingen gennemføres med virkning fra den 1. januar 2011.

⁴ Jf. lovbekendtgørelse nr. 680 af 23. juni 2004 med senere ændringer.

Ændringerne af vilkårene i mobil- og frekvenstilladelserne udmøntes således:

IT- og Telestyrelsen lempet teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet. Dette medfører, at vilkårene i mobil- og frekvenstilladelserne ændres, så Telia får mulighed for at anvende andre teknologier end GSM, herunder UMTS, der teknisk kan sameksistere med GSM, til at udbyde elektroniske kommunikationsnet og -tjenester og i den forbindelse opfylde forpligtelserne i tilladelserne. Lempelsen af teknologikravet i mobil- og frekvenstilladelserne træder i kraft den 1. januar 2011. Telia må dog først fra den 1. maj 2011 bruge andre teknologier end GSM i frekvensbåndet til kommercielt udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Herudover tilbagekaldes Telias GSM3- og GSM4-mobil- og frekvenstilladelser, således at tilladelserne bortfalder med udgangen af 2019.

Endvidere ændres Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser som følge af ECC/DEC/(08)08 beslutning om harmonisering af GSM-anvendelse ombord på skibe i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene. Ændringen træder i kraft den 1. januar 2011.

IT- og Telestyrelsen

Side 4/22

Endelig foretages følgende ændringer i GSM3- og GSM4- mobiltilladelserne:

- Ophævelse af kravet om soliditetsgrad på 20 procent.
- Ophævelse af vilkår om udbud af tjenester.
- Ophævelse af dokumentationskrav for dækning.

Disse vilkårsændringer træder i kraft den 1. maj 2011.

Som følge af IT- og Telestyrelsens afgørelse har styrelsen til Telias mobil- og frekvenstilladelser udarbejdet tillæg, der ændrer og opdaterer de pågældende tilladelser. Tillæggene er vedlagt som bilag 1-4.

1. Potentiel konkurrenceforvridning i 900 MHz-frekvensbåndet

1.1 Baggrund

1.1.1 De nye EU-regler

Europa-Parlamentet og Rådet har vedtaget en række ændringer af GSM-direktivet.

Ændringerne medfører, at anvendelsen af frekvensbåndene 880-915 MHz og 925-960 MHz (herefter kaldet 900 MHz-frekvensbåndet) åbnes for andre teknologier end GSM med henblik på at tilvejebringe nye kompatible, avancerede fælleseuropæiske tjenester, der kan sameksistere med GSM.

Det fremgår af ændringsdirektivet, at lempelsen af teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet muligvis vil kunne medføre konkurrenceforvridning, særligt for de udbydere af mobiltjenester, som ikke har tilladelse til at anvende frekvenser i frekvensbåndet. Ændringsdirektivet pålægger derfor medlemsstaterne at sikre, at der ikke ved gennemførelsen af direktivændringen sker en forvridning af konkurrencen på de berørte mobilmarkeder.

Med udgangspunkt i Frekvenspolitikbeslutningen⁵ har Kommissionen desuden vedtaget tekniske gennemførelsesforanstaltninger for at sikre harmoniserede betingelser for adgangen til og anvendelsen af såvel 900 MHz-frekvensbåndet og frekvenserne 1710-1785 og 1805-1880 MHz (herefter kaldet 1800 MHz-frekvensbåndet). Vedtagelsen er udmøntet i Kommissionens beslutning om harmonisering af 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene.

Det fastsættes i beslutningen, at 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene stilles til rådighed for GSM, men at det herudover også skal være muligt at anvende UMTS-systemer og andre jordbaserede systemer til udbud af trådløse, elektroniske kommunikationstjenester, som kan sameksistere med GSM i frekvensbåndene.

Det fremgår endvidere af kommissionsbeslutningen, at forskelle i de nationale forhold kan føre til konkurrenceforvridning, men at medlemsstaterne gennem de eksisterende direktiver på området har de nødvendige midler til at afhjælpe sådanne problemer på en forholdsmæssigt afpasset, ikke-diskriminerende og objektiv måde.

IT- og Telestyrelsen

1.1.2 Påvirkning af markedet for 3G-tjenester

Det følger af direktivændringen, at medlemsstaterne i forbindelse med implementeringen skal undersøge konsekvenserne af lempelsen af teknologikravet for de berørte mobilmarkeder.

Side 5/22

I den forbindelse har IT- og Telestyrelsen fået udarbejdet en analyse af konsulentfirmaet DotEcon/Analysys Mason i sommeren 2008. Analysen tager udgangspunkt i et på nuværende tidspunkt kendt marked, og dette marked er markedet for 3G-tjenester. Analysen er i oktober 2009 blevet suppleret med nye beregninger af konsulentfirmaet. Det estimeres i analysen, at der potentielt er betydelige gevinster forbundet med overgangen til at udbyde 3G-tjenester i 900 MHz-frekvensbåndet. Gevinsterne vurderes endvidere at overstige omkostninger til eventuelle omlægninger af mobilnettene.

Aktørerne på markedet for 3G-tjenester er de fire 3G-udbydere (TDC, Telenor, Telia og selskabet 3), som i øjeblikket har lige vilkår for at udbyde 3G-tjenester i 2100 MHz-frekvensbåndet (3G-frekvensbåndet), idet de hver især har tilladelse til at anvende frekvenser i frekvensbåndet. Selskabet 3 har imidlertid ikke, som de tre øvrige 3G-udbydere, tilladelse til at anvende frekvenser i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene (2G-frekvensbåndene).

Analysen i konsulentrapporten samt strukturen af det nuværende marked for 3G-tjenester danner baggrund for IT- og Telestyrelsens vurdering af, hvorvidt implementeringen af de nye EU-regler vil medføre konkurrenceforvridning på markedet for 3G-tjenester.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets beslutning 676/2002/EF af 7. marts 2002 om et frekvenspolitisk regelsæt i Det Europæiske Fællesskab

1.2 IT- og Telestyrelsens vurdering

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at det primært er frekvenser til brug for udbud af GSM (2G-mobilkommunikation) henholdsvis UMTS (3G-mobilkommunikation), der berøres ved implementeringen af de nye EU-regler.

På baggrund af konsulentrapporten, jf. ovenfor, kan det udledes, at der for de eksisterende tilladelsesindehavere er betydelige gevinster forbundet med lempelsen af teknologikravet og overgangen til at kunne udbyde 3G-tjenester i 900 MHz-frekvensbåndet. IT- og Telestyrelsen vurderer derfor, at konkurrenceforholdene på markedet for 3G-tjenester vil blive påvirket af lempelsen af teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet. Da de tre eksisterende udbydere med 2G-tilladelser også har 3G-tilladelser, er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at lempelsen af teknologikravet vil virke konkurrenceforvridende i forhold til de udbydere af mobilkommunikationstjenester, som ikke har tilladelse til at anvende frekvenser i 900 MHz-frekvensbåndet. På baggrund af ændringsdirektivet og kommissionsbeslutningen er IT- og Telestyrelsen således forpligtet til at afhjælpe denne konkurrenceforvridning ved at ændre eller tage brugsrettigheder til frekvenser op til fornyet vurdering.

IT- og Telestyrelsen

Side 6/22

Det er på den baggrund IT- og Telestyrelsens vurdering, at afhjælpningen af konkurrenceforvridningen kan ske ved at gøre plads til en ny tilladelsesindehaver i både 900 og 1800 MHz-frekvensbåndet.

2 Ny tilladelsesindehaver i 900 MHz-frekvensbåndet efter omfordeling af frekvenstilladelserne

2.1 Baggrund

2.1.1 Frekvensmængde til ny tilladelsesindehaver

UMTS-teknologien er standardiseret til at anvende frekvensblokke á 2 x 5 MHz. For at kunne udbyde 3G-tjenester i 900 MHz-frekvensbåndet er der således teknisk set brug for en sammenhængende frekvensmængde på 2 x 5 MHz, hvilket vil være den frekvensmængde en ny tilladelsesindehaver i frekvensbåndet som minimum vil have brug for.

2.1.2 Frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet i dag

Der er i alt 2 x 35 MHz til rådighed i 900 MHz-frekvensbåndet (inkl. guardbands). Den nuværende fordeling af frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet ser således ud:

2 x 0,1 MHz	2 x 1,6 MHz	2 x 1,0 MHz	2 x 13,2 MHz	2 x 0,2 MHz	2 x 8,8 MHz	2 x 0,2 MHz	2 x 8,8 MHz	2 x 1,1 MHz
G	Telia	G BDK G	Telia	G	TDC	G	Telenor	G og CTI

G = guardband. BDK = Banedanmark.

En detaljeret oversigt over fordelingen af frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet fremgår af bilag 5.

2.1.3 Banedanmarks frekvenstilladelse og GSM-R

Banedanmark har frekvenstilladelse til at anvende frekvenser mellem 881,7-882,7 MHz og 926,7-927,7 MHz, hvori også indgår guardbands på hver side. Banedanmarks frekvenstilladelse anvendes til S-togsradio i Storkøbenhavn.

Banedanmarks tilladelse udløber ved udgangen af 2012. Banedanmark har oplyst, at man ikke kan garantere, at behovet for disse frekvenser ophører pr. ultimo 2012, men at Banedanmark fortsat arbejder ud fra en tidsplan, hvorefter dette er tilfældet.

Af bekendtgørelse om tilladelser til at anvende radiofrekvenser⁶ fremgår det af bilag 1, nr. 8, at der ved fornyelse af tilladelser til at anvende frekvenserne 882,0-882,4625 MHz og 927,0-927,4625 MHz maksimalt kan fastsættes en varighed til den 12. juni 2017.

Forstyrrelserne fra Banedanmarks anvendelse af frekvenserne vil svare til de forstyrrelser, som også kan opleves fra GSM-systemer. Der vil derfor ikke være forskel på forstyrrelser fra Banedanmark og fra andre tilladelsesindehavere i frekvensbåndet. Et guardband på minimum 200 kHz kan imødegå de fleste forstyrrelser. Øvrige forstyrrelser kan koordineres tilladelsesindehaverne imellem.

IT- og Telestyrelsen

Side 7/22

Frekvenserne umiddelbart under 900 MHz-frekvensbåndet er afsat til GSM-R. Banedanmark har fået udstedt frekvenstilladelse til disse frekvenser. Umiddelbart under GSM-R-tilladelsen er frekvenserne afsat til anden mobil anvendelse (teknologineutrale frekvenstilladelser).

Kravene til beskyttelse mod GSM-R svarer til kravene til beskyttelse mellem tilladelsesindehaverne i den resterende del af 900 MHz-frekvensbåndet. Der er derfor behov for fortsat at have en enkelt GSM-kanal (200 kHz) som guardband. Det bemærkes i den forbindelse, at der i GSM-R tilladelsen er indeholdt 100 kHz, der er udlagt til guardband, hvorfor der alene er behov for at udlægge yderligere 100 kHz mellem GSM-R og 900 MHz-frekvensbåndet til brug for guardband.

2.2 Lovgrundlag

2.2.1 De frekvensadministrative metoder

Frekvensloven giver mulighed for i tilfælde af frekvensknaphed at anvende de frekvensadministrative metoder, jf. frekvenslovens § 21, med henblik på at fremme frekvenslovens formål. Det er en betingelse, at der foreligger enten akut eller fremtidig frekvensknaphed, jf. § 5, stk. 3.

En beslutning om at anvende frekvensadministrative metoder skal ske i overensstemmelse med frekvenslovens formål og i overensstemmelse med det frekvenspolitiske rammemandat, jf. § 21, stk. 2, og anvendelsen skal ske på klare, objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

De frekvensadministrative metoder omfatter:

- Krav om frekvens effektivitet, jf. § 22.
- Begrænsninger i frekvensanvendelsen, jf. § 23.

⁶ Bekendtgørelse nr. 1140 af 4. december 2009 om tilladelser til at anvende radiofrekvenser

- Omfordeling af tilladelser, jf. § 24.
- Inddragelse af tilladelser, jf. § 25.

Ved valget mellem de forskellige frekvensadministrative metoder gælder proportionalitetsprincippet, således at der til enhver tid skal gøres brug af det mindst indgribende middel, som er egnet til at fremme frekvenslovens formål.

De frekvensadministrative metoder vil endvidere skulle anvendes i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet. Der skal endelig ved anvendelse af de frekvensadministrative metoder som udgangspunkt gives de eksisterende tilladelsesindehavere et varsel på minimum et år fra afgørelsestidspunktet, før afgørelsen udmøntes.

2.2.2 Interesse for frekvensbåndet

En af betingelserne for at anvende de frekvensadministrative metoder i frekvensloven, herunder omfordeling efter frekvenslovens § 24, er, at der er konstateret frekvensknaphed i det pågældende frekvensbånd, jf. frekvenslovens § 21.

IT- og Telestyrelsen

Ved frekvensknaphed forstås, at efterspørgslen på frekvenstilladelser til et givent frekvensområde ikke kan imødekommes (aktuel frekvensknaphed), eller at IT- og Telestyrelsen kan konstatere, at den samlede efterspørgsel efter frekvenserne inden for et kortere tidsrum ikke vil kunne imødekommes (fremtidig frekvensknaphed).

Side 8/22

Der er i dag ingen ledige frekvenser i 900 MHz-frekvensbåndet, og IT- og Telestyrelsen har ikke kunnet imødekomme modtagne ansøgninger om frekvenstilladelser i frekvensbåndet.

IT- og Telestyrelsens kan således i medfør af frekvenslovens § 5, stk. 3, konstatere, at der er frekvensknaphed i 900 MHz-frekvensbåndet.

2.2.3 Frekvenslovens formål

Den overordnede målsætning med frekvensloven er at sikre de bedst mulige vilkår for udvikling, udbredelse og udnyttelse af nye muligheder for kommunikation. Loven skal medvirke til at sikre brugerne hurtig adgang til et bredt, varieret og billigt udbud af telenet og teletjenester. Det er hensigten med frekvensloven, at frekvensadministrationen skal fremme reel konkurrence og effektiv frekvensudnyttelse samt tilgodese hensynet til bredere samfundsmæssige kommunikationsbehov.

Hvor det er nødvendigt at prioritere mellem hensynet til reel konkurrence og hensynet til effektiv frekvensudnyttelse, er udgangspunktet, at hensynet til konkurrencen prioriteres højest.

2.2.4 Det frekvenspolitiske rammemandat

Det frekvenspolitiske rammemandat⁷ indeholder retningslinjerne for IT- og Telestyrelsens overordnede prioritering af den danske frekvensanvendelse. Rammemandatet indeholder en række målsætninger samt en række generelle principper

⁷ Jf. bekendtgørelse nr. 272 af 23. april 2008.

og specifikke strategier for frekvensadministrationen til opnåelse af de fastsatte målsætninger.

Det fremgår af rammemandatet, at IT- og Telestyrelsen skal sikre en hurtig implementering af internationale beslutninger om frekvensanvendelse, herunder Europa-Kommissionens beslutninger om harmoniseret frekvensanvendelse. Det fremgår videre, at IT- og Telestyrelsens frekvensadministration i alle tilfælde skal ske med behørig inddragelse af relevante parter, og at IT- og Telestyrelsen skal foretage frekvensknappevurderinger i tæt dialog med branchen. IT- og Telestyrelsen skal således i forbindelse med afgørelser om frekvensknappe inddrage relevante parter, inden afgørelsen træffes. Dette kan f.eks. ske ved offentlig høring eller et branchemøde.

Herudover skal IT- og Telestyrelsens frekvensadministration være objektiv, transparent, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpasset.

2.3 IT- og Telestyrelsens vurdering og løsning

2.3.1 Ny frekvenstilladelse i 900 MHz-frekvensbåndet

Når IT- og Telestyrelsen skal gøre plads til en ny tilladelsesindehaver i 900 MHz-frekvensbåndet, jf. ovenfor, er det nødvendigt at foretage en afvejning mellem hensynet til en ny tilladelsesindehaver og de eksisterende tilladelsesindehavere. Den nye tilladelsesindehaver skal have tilstrækkelige frekvenser til brug for udbud af tjenester, mens de eksisterende tilladelsesindehavere som minimum fortsat skal have tilstrækkelige frekvenser til at videreføre driften af deres GSM-net, hvilket er en forudsætning i forbindelse med lempelsen af teknologikravet i medfør af de nye EU-regler.

På den baggrund er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at konkurrenceforvridningen på markedet for 3G-tjenester med et proportionalt indgreb afhjælpes ved at frigøre 2 x 5 MHz til en ny tilladelsesindehaver ved at anvende de frekvensadministrative metoder, og at dette ligger i forlængelse af ændringen af GSM-direktivet, som foreskriver en proportional implementering af direktivændringen, men som ikke indeholder et krav om, at alle tilladelsesindehavere i frekvensbåndet skal have samme samlede frekvensmængde.

2.3.2 Omfordeling

For at gøre plads til en ny tilladelsesindehaver i 900 MHz-frekvensbåndet vil det være relevant at anvende de frekvensadministrative metoder, som omhandler omfordeling og inddragelse af frekvenstilladelser. Der vil ikke kunne skabes plads til yderligere tilladelsesindehavere i frekvensbåndet med de andre to metoder om henholdsvis krav om frekvenseffektivitet og begrænsning i frekvensanvendelsen. Idet omfordeling må anses som et tilstrækkeligt og samtidig mindre indgribende middel end at inddrage tilladelser, finder IT- og Telestyrelsen, at denne metode er proportional og bedst egnet til at opnå målet.

Ved en omfordeling er der mulighed for at omfordele frekvenstilladelserne mellem de eksisterende tilladelsesindehavere, ligesom dele af de eksisterende tilladelsesindehaveres frekvenser kan inddrages og efterfølgende via en auktion eller et offentligt udbud tildeles andre, der ønsker at udbyde samme eller en tilsvarende tjeneste. Det er således ikke givet, at de eksisterende tilladelsesindehavere ef-

ter en omfordeling skal have tilladelse til at anvende den samme mængde frekvenser som før omfordelingen.

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at en omfordeling af frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet på baggrund af de konstaterede konkurrencemæssige forhold vil være i overensstemmelse med frekvenslovens formål.

Det er endvidere IT- og Telestyrelsens vurdering, at de ulemper, Telia må tåle i forbindelse med en omfordeling på baggrund af IT- og Telestyrelsens implementering af EU-reglerne, opvejes af de fordele, selskabet opnår ved en lempelse af teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet, der giver adgang til at anvende frekvenserne til eksempelvis 3G og LTE.

Det er endelig IT- og Telestyrelsens vurdering, at en omfordeling foretaget på baggrund af ændringen af GSM-direktivet og kommissionsbeslutningen er i overensstemmelse med det frekvenspolitiske rammemandat.

Ved gennem en omfordeling at frigøre en frekvensmængde på 2 x 5 MHz til en ny tilladelsesindehaver, der ikke i dag har en frekvenstilladelse i frekvensbåndet, vurderer IT- og Telestyrelsen, at konkurrenceforvridningen på markedet for 3G-tjenester kan afhjælpes med mindst muligt indgreb i forhold til de eksisterende tilladelsesindehavere.

En omfordeling vil dog for Telia betyde en reduktion af selskabets samlede frekvensmængde i 900 MHz-frekvensbåndet med 2 x 3 MHz – i en overgangsperiode dog 2 x 4 MHz i afstande mindre end 40 km fra S-banen, jf. nedenfor. Dette finder IT- og Telestyrelsen vil være proportionalt henset til, at Telia er den af de eksisterende tilladelsesindehavere i 900 MHz-frekvensbåndet, som har tilladelse til at anvende flest frekvenser. IT- og Telestyrelsen vurderer endvidere, at det ikke, idet der sker en lempelse af selskabets forpligtelser, vil kræve omlægninger af Telias net i et sådant omfang, at det vil medføre uforholdsmæssige omkostninger for Telia fortsat at overholde selskabets øvrige forpligtelser efter dets nuværende tilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet. Derimod vil det efter IT- og Telestyrelsens vurdering ikke være proportionalt at reducere frekvensmængder hos de andre eksisterende tilladelsesindehavere, som råder over væsentligt færre frekvenser i frekvensbåndet.

2.4 Omfordeling af frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet

2.4.1 Omfordeling

I medfør af frekvenslovens § 24, jf. § 21, jf. § 57, stk. 4, omfordeler IT- og Telestyrelsen Telias frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet med et års varsel, som der kræves efter lovens § 24, stk. 2.

Fordelingen af tilladelser i frekvensbåndet ser efter IT- og Telestyrelsens omfordeling således ud:

2 x 0,1 MHz	2 x 11,8 MHz*	2 x 5 MHz	2 x 9,0 MHz	2 x 9,0 MHz	2 x 0,1 MHz**
G	Telia	Ny tilladelsesindehaver	TDC	Telenor	G

G = guardband.

*: 2 x 1 MHz (881,7-882,7 MHz) i Telias tilladelse kan ikke anvendes i afstande mindre end 40 km fra S-banen, før en frigørelse af Banedanmarks frekvenser er sket.

** : Guardband er nødvendigt, når der anvendes GSM- eller UMTS-teknologi op til frekvensbåndgrænsen ved 914,9 MHz henholdsvis 959,9 MHz.

En detaljeret oversigt over fordelingen af frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet fremgår af bilag 6.

Ved omfordelingen har IT- og Telestyrelsen i videst muligt omfang søgt at sikre, at frekvenstilladelserne ændres mindst muligt i forhold til de frekvensmængder, som indgår i de nuværende frekvenstilladelser. IT- og Telestyrelsen har endvidere ønsket at sikre tilladelsesindehaverne sammenhængende frekvensmængder.

De guardbands, som i dag findes mellem frekvenstilladelserne i frekvensbåndet, fjernes. Ved at udstede frekvenstilladelse til de frekvenser, som hidtil er anvendt til guardbands mellem frekvenstilladelserne, gives der i videst muligt omfang tilladelsesindehaverne mulighed for indbyrdes at koordinere den mest effektive udnyttelse af frekvenserne. Endvidere gives der tilladelsesindehaverne størst mulig valgfrihed med hensyn til valg af teknologi, idet de forskellige teknologiers karakteristika ikke er ens med hensyn til, hvor mange frekvenser der kræves i et givent frekvensspektrum for at udnytte de pågældende teknologier optimalt.

2.4.2 Telias placering i 900 MHz-frekvensbåndet

Telia er efter omfordelingen fortsat placeret nederst i frekvensbåndet og vil fremover have frekvenstilladelse til at anvende 2 x 11,8 MHz. Fra de 2 x 11,8 MHz går dog 2 x 1 MHz i afstande mindre end 40 km fra S-banen som følge af behovet for at beskytte Banedanmarks frekvensanvendelse, jf. ovenfor. Når Banedanmarks frekvenser bliver frigjort, får Telia fuld rådighed over de 2 x 11,8 MHz i hele landet.

I forbindelse med omfordelingen reduceres mængden af frekvenser i Telias frekvenstilladelser samlet set. Efter omfordelingen bliver Telias GSM3-frekvenstilladelse forøget til 2 x 9,2 MHz. Telias GSM4-frekvenstilladelse bliver reduceret til 2 x 2,6 MHz og kan ikke anvendes i afstande mindre end 40 km fra S-banen som følge af behovet for at beskytte Banedanmarks frekvensanvendelse.

En nøjagtig angivelse af, hvilke frekvenser Telia vil få tilladelse til at anvende efter omfordelingen, fremgår af bilag 2 og 4.

Omfordelingen udmøntes med virkning fra 1. januar 2011.

3 Lempelse af teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet

3.1 Baggrund

Ændringen af GSM-direktivet og kommissionsbeslutningen pålægger medlemsstaterne at ændre frekvensplanen for 900 MHz-frekvensbåndet, så teknologikravet heri lempes. De nye EU-regler forholder sig således ikke direkte til teknologikravet i tilladelser i frekvensbåndet, men medlemsstaterne forudsættes aktivt at vurdere muligheden for at gennemføre kommissionsbeslutningen også i eksisterende mobil- og frekvenstilladelser.

Det følger endvidere af ændringen af GSM-direktivet, at der i forbindelse med implementeringen heraf skal tages hensyn til, at der i 900 MHz-frekvensbåndet fortsat skal kunne udbydes GSM-tjenester.

3.2 Lovgrundlag

Frekvensloven giver mulighed for at ændre teknologikravet i GSM-tilladelserne, herunder i Telias mobil- og frekvenstilladelser, idet IT- og Telestyrelsen kan ændre vilkår i mobil- og frekvenstilladelserne, jf. frekvenslovens § 15, stk. 1, jf. § 57, stk. 4, hvoraf det fremgår, at IT- og Telestyrelsen med et års varsel kan fastsætte nye vilkår for anvendelse af en tilladelse.

IT- og Telestyrelsen

Side 12/22

3.3 IT- og Telestyrelsens vurdering

For at afhjælpe konkurrenceforvridningen vurderer IT- og Telestyrelsen, at lempelsen af teknologikravet efter omfordelingen skal indføres samtidig for alle tilladelsesindehavere, herunder for Telia. Lempelsen af teknologikravet vil ligeledes fremgå af frekvensplanen⁸.

3.4 Lempelse af teknologikravet i Telias GSM3- og GSM4- mobil og frekvenstilladelser

I medfør af frekvenslovens § 15, stk. 1, jf. § 57, stk. 4, ændrer IT- og Telestyrelsen vilkårene i Telias mobil- og frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet med virkning fra den 1. maj 2011, således at der gives mulighed for at anvende andre teknologier end GSM til at opfylde forpligtelserne i tilladelserne.

Telia kan efter lempelsen af teknologikravet vælge at implementere en ny teknologi parallelt med GSM i frekvensbåndet, men har også mulighed for at vælge fuldt ud at gå over til en ny teknologi og dermed ophøre med at anvende frekvenserne til GSM.

Lempelsen af teknologikravet træder i kraft den 1. januar 2011. Telia må dog først fra den 1. maj 2011 bruge andre teknologier end GSM i frekvensbåndet til kommercielt udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Dette vil også gælde for de øvrige tilladelsesindehavere i frekvensbåndet. Den nye tilladelsesindehaver, som efter omfordelingen af de eksisterende tilladelser erhverver en tilladelse i 900 MHz-frekvensbåndet, får dermed rimelig tid til at forberede introduktionen af kommercielt udbud i nettet på linje med de eksisterende tilladelsesindehavere.

Der henvises i øvrigt til bilag 1-4.

⁸ Bekendtgørelse nr. 1195 af 4. december 2009.

4 Varigheden af mobil- og frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet

4.1 Baggrund

Ændringen af GSM-direktivet og kommissionsbeslutningen pålægger som ovenfor beskrevet medlemsstaterne at ændre frekvensplanen for 900 MHz-frekvensbåndet, således at teknologikravet lempes.

Alle tilladelser i frekvensbåndet er udstedt efter offentligt udbud.

4.2 Lovgrundlag

Ved frekvenslovens ikrafttræden den 1. juli 2002 blev lov om offentlig mobilkommunikation⁹ (i det følgende benævnt mobilkommunikationsloven) og lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser¹⁰ (i det følgende benævnt radiokommunikationsloven) ophævet, jf. frekvenslovens § 56.

Det fremgår af frekvenslovens § 57, stk. 4, at frekvensloven og regler udstedt i medfør heraf finder anvendelse på tilladelser udstedt i medfør af bl.a. mobilkommunikationsloven og radiokommunikationsloven.

IT- og Telestyrelsen

Side 13/22

Det fremgår af frekvenslovens § 57, stk. 5, at uanset lovens § 57, stk. 4, løber en tilladelse udstedt efter offentligt udbud i medfør af mobilkommunikationsloven og radiokommunikationsloven uden ansøgning videre i perioder svarende til det antal år, som tilladelsen oprindeligt er udstedt til at gælde, medmindre IT- og Telestyrelsen tilbagekalder tilladelsen med et varsel på et år før periodens udløb. Det fremgår videre af § 57, stk. 5, at en tilladelse højst kan løbe videre i perioder af 10 år.

Det fremgår af bemærkningerne til frekvenslovens § 57, stk. 5, at bestemmelsen er en videreførelse af § 17, stk. 2, i radiokommunikationsloven og § 5, stk. 2, i mobilkommunikationsloven og sikrer, at tilladelser udstedt efter offentligt udbud gennemført i medfør af disse love kan videreføres i overensstemmelse med reglerne herom i radiokommunikationsloven og mobilkommunikationsloven.

Det fremgår af § 17, stk. 2, i radiokommunikationsloven, at frekvenstilladelser udstedt på baggrund af et udbud udstedes med tidsbegrænset varighed, der fastsættes af IT- og Telestyrelsen. Det fremgår videre, at en sådan tilladelse løber videre i perioder svarende til det antal år, som tilladelsen oprindeligt er udstedt til, medmindre IT- og Telestyrelsen tilbagekalder tilladelsen med et varsel på et år før periodens udløb. Det fremgår endelig, at en sådan tilladelse højst kan løbe videre i perioder af 10 år.

Det fremgår af § 5, stk. 2 i mobilkommunikationsloven, at mobiltilladelsen uden ansøgning løber videre i perioder svarende til det antal år, som tilladelsen oprindeligt er udstedt til at gælde, medmindre IT- og Telestyrelsen tilbagekalder tilladelsen et år før periodens udløb. Det fremgår videre, at en tilladelse dog højst kan løbe videre i perioder af 10 år.

⁹ Lov nr. 468 af 12. juni 1996 med senere ændringer

¹⁰ Lov nr. 394 af 10. juni 1997 om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser med senere ændringer.

Af bemærkningerne til lovens § 5 fremgår:

”Selvom tilladelserne fremover vil få en løbetid på 10 år, må det i praksis forudses, at tilladelserne næppe vil kunne blive bragt til ophør, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Når det skal vurderes, om tilladelserne ved udløbet af en 10 års periode skal tilbagekaldes, eller om de kan løbe videre, vil vurderingen over for alle tilladelsesindehaverne finde sted på et ensartet, objektivt og ikke-diskriminerende grundlag. Udgangspunktet vil være, at mobilkommunikationsnet med et solidt kundegrundlag og et bredt udvalg af gode og billige mobilkommunikationstjenester, og som udviser en god frekvensøkonomi sammenholdt med andre mulige anvendelser af de pågældende frekvenser, videreføres.”

Ændringerne af mobilkommunikationsloven i 1999¹¹ indeholdt ingen ændringer af varighedsbestemmelserne for de eksisterende tilladelser.

Det betyder, at IT- og Telestyrelsen inden udløbet af en tilladelsesperiode skal vurdere, om hver enkelt mobil- og frekvenstilladelse faktisk skal videreføres. Den aktuelle tilladelsesperiode på 10 år for Telias tilladelser udløber den 1. februar 2011. Tilbagekaldelsen kan ske med et varsel på et år og kun i forbindelse med en 10-årsperiodes udløb.

IT- og Telestyrelsen

Side 14/22

4.3 IT- og Telestyrelsens vurdering

Muligheden for at lempe teknologikravet i de eksisterende mobil- og frekvenstilladelser, har afgørende konsekvenser for IT- og Telestyrelsens tilbagekaldelsesmuligheder.

IT- og Telestyrelsen finder således, at implementeringen af lempelsen af teknologikravet i 900 MHz-frekvensbåndet udgør et sådant særligt forhold, der kan medføre, at IT- og Telestyrelsen kan tilbagekalde mobil- og frekvenstilladelserne, jf. bemærkningerne til § 5 i mobilkommunikationsloven.

Når teknologikravet lempes, har tilladelsesindehaverne i frekvensbåndet mulighed for på eget initiativ at indføre nye teknologier, som kunder og tjenester kan migreres over på. Det medfører imidlertid, at betingelserne for at tilbagekalde mobil- og frekvenstilladelserne om kundegrundlag, tjenester og frekvensøkonomi formentlig aldrig vil være opfyldt, idet der forventeligt altid vil være kunder og tjenester.

Et lempet teknologikrav vil derfor kunne betyde, at mobil- og frekvenstilladelserne ville løbe videre i ubegrænset tid.

På den baggrund finder IT- og Telestyrelsen, at det er af afgørende betydning, at de eksisterende GSM- og DCS-tilladelser ikke får mere fordelagtige varighedsbestemmelser end andre tilsvarende tilladelser i forbindelse med lempelsen af teknologikravet. Dette gælder ikke kun i forhold til øvrige mobil- og frekvenstilladelser i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene, men også i andre frekvensbånd, for eksempel i 3G-frekvensbåndet.

¹¹ Lov nr. 1096 af 29. december 1999 om ændring af lov om radiokommunikation og tildeling af radiofrekvenser og lov om offentlig mobilkommunikation med senere ændringer.

I den forbindelse vurderer IT- og Telestyrelsen, at det principielt er underordnet, at EU-reglerne foreskriver, at medlemsstaterne ændrer teknologikravet i frekvensplanerne og ikke direkte i tilladelserne. Implementeringen betyder de facto, at de nuværende varighedsbestemmelser i de eksisterende tilladelser kombineret med muligheden for at opnå en lempelse af teknologikravet ville give tilladelsesindehaverne en ubegrundet konkurrencemæssig fordel.

Denne fordel ville være en realitet, hvis IT- og Telestyrelsen ikke varslede en tilbagekaldelse af samtlige GSM- og DCS-tilladelser i forbindelse med omfordelingen. Hvis IT- og Telestyrelsen alene ændrede og som følge deraf tilbagekaldte tilladelser på anmodning fra en tilladelsesindehaver, ville der opstå en situation, hvor tilladelser i samme frekvensbånd ville få forskellige tilladelsesperioder og tilbagekaldelsestidspunkter. En tilladelsesindehavers konkurrencemuligheder ville således blive direkte påvirket af, om en anden tilladelsesindehaver ville anmode om lempelse af teknologikravet. De ændrede tilladelser ville i givet fald blive tilbagekaldt til tidspunktet for udløb af tilladelsesperioden, mens tilladelser med de oprindelige teknologikrav ville blive videreført.

IT- og Telestyrelsen

IT- og Telestyrelsen vurderer på den baggrund, at de eksisterende tilladelsesindehaveres mulighed for at kunne vælge at få lempet teknologikravet er en konkurrencemæssig fordel, som udgør sådanne særlige forhold, som er beskrevet i bemærkningerne til mobilkommunikationslovens § 5.

Side 15/22

I IT- og Telestyrelsens høring over udkast til omfordeling af tilladelserne i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene har en række høringsparter, herunder Telia, anført, at tilladelsesindehaverne vil have brug for GSM-kapacitet i deres mobilnet indtil mindst 2021. I høringssvarene er det således anført, at der vil være brug for GSM-kapacitet til den voksende anvendelse af machine-to-machine-kommunikation, slutbrugere fra udlandet, der ønsker at anvende 2G-mobiltelefoner i Danmark, samt slutbrugere hos de danske mobilsekskaber, som fortsat alene har 2G-mobiltelefoner.

Høringsparterne har endvidere anført, at en tilbagekaldelse af de eksisterende tilladelser tidligere end dette tidspunkt vil være til skade for de nødvendige investeringer i ny teknologi og udrulning af nye mobilnet for eksempel baseret på LTE-teknologi (4G-net). Disse investeringer vil ikke kunne indtjenes i tiden frem til 2017.

IT- og Telestyrelsen finder det på baggrund af en samlet vurdering af de modtagne hørings svar og af hensyn til at sikre tilladelsesindehaverne mulighed for at foretage de nødvendige investeringer i ny teknologi begrundet at tilbagekalde de eksisterende tilladelser, således at de bortfalder med udgangen af 2019 i stedet for den 12. juni 2017 som foreslået i IT- og Telestyrelsens høringsrapport. Tilladelserne får således en varighed, der er to et halvt år længere end foreslået i høringsrapporten. På denne måde tilgodeses hensynet til at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvridning i forhold til udbydere, der ikke har tilladelse i frekvensbåndet i dag, samtidig med, at hensynet til at fremme investeringer til gavn for innovation, vækst og velfærd i samfundet tilgodeses. Det bliver således muligt at afskrive foretagne investeringer i radioudstyr i godt otte år, hvilket svarer til den afskrivningshorisont, der for eksempel opereres med i LRAIC-modellen.

IT- og Telestyrelsen vurderer endvidere, at tilladelsesindehaverne, herunder Telia, ved udgangen af 2019 alt andet lige må vurderes at have haft fornøden mulighed for at afskrive de foretagne investeringer og opnå en rimelig forrentning af den investerede kapital i 2G-nettene, ligesom det efter IT- og Telestyrelsens vurdering vil være muligt at udfase GSM-teknologien på dette tidspunkt. IT- og Telestyrelsen vurderer således, at det med udgangen af 2019 vil være muligt for de eksisterende tilladelsesindehavere, herunder Telia, at udfase GSM-teknologien med begrænsede konsekvenser for kunder og tjenester, idet den overvejende del af mobilterminalerne på dette tidspunkt vil kunne benytte både 2G- og 3G-nettene.

En tilbagekaldelse på flere forskellige tidspunkter af tilladelser i samme frekvensbånd vil i øvrigt ikke give samme optimale muligheder for markedsaktørerne for at planlægge en effektiv frekvensudnyttelse, som en synkroniseret tilbagekaldelse af tilladelserne vil. Det er dog hensynet til konkurrencen mellem tilladelsesindehaverne, som efter IT- og Telestyrelsens vurdering er den afgørende begrundelse for tilbagekaldelsen.

IT- og Telestyrelsen

På den baggrund finder IT- og Telestyrelsen grundlag for at tilbagekalde samtlige GSM-tilladelser, idet der i forbindelse med lempelsen af teknologikravet gør sig sådanne særlige forhold gældende som beskrevet i bemærkningerne til § 5 i mobilkommunikationsloven. Tilbagekaldelsen kan ske med et års varsel til udløbet af en tilladelsesperiode. Telias mobil- og frekvenstilladelser udløber i 2011 og videreføres til udgangen af 2019.

Side 16/22

4.4 Tilbagekaldelse af Telias GSM3- og GSM4- mobil- og frekvenstilladelser

Telias GSM3- og GSM4-mobil- og frekvenstilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet, hvis tilladelsesperioder løber til 1. februar 2011, vil blive videreført til den 31. december 2019. IT- og Telestyrelsen tilbagekalder endvidere i medfør af frekvenslovens § 57, stk. 5, Telias GSM3- og GSM4-mobil- og frekvenstilladelser, så de bortfalder med udgangen af 2019.

Der henvises i øvrigt til bilag 1-4.

5 Dækningskrav i mobiltilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet

5.1 Baggrund

En lempelse af teknologikravet giver tilladelsesindehaverne en større valgfrihed i relation til at anvende teknologi i medfør af deres mobil- og frekvenstilladelser. Tilladelsesindehaverne vil således ikke være tvunget til at bruge en bestemt teknologi til at opfylde deres dækningsforpligtelse. Tilladelsesindehaverne vil imidlertid skulle opretholde den krævede dækning uanset valg af teknologi.

Det fremgår af mobiltilladelserne, at en tilladelsesindehaver, der ejer mere end én GSM-mobiltilladelse, skal overholde dækningskravene i hver enkelt mobiltilladelse ved at anvende særskilte net. Det betyder, at en tilladelsesindehaver er forpligtet til at opfylde de krav, som stilles i de pågældende mobiltilladelser, og derfor ikke eksempelvis kan opfylde to GSM-mobiltilladelsers vilkår om dækning ved kun at drive ét net med den pågældende dækning. Mobiltilladelserne vedrører forskellige frekvenser ("net"), og det er inden for disse frekvenser, at de i mobiltilladelserne fastsatte vilkår om dækning m.v. skal opfyldes.

5.2 Lovgrundlag

IT- og Telestyrelsen har mulighed for at lempe vilkårene om dækning i Telias mobiltilladelser ned til det oprindeligt i udbuddet fastsatte minimumskrav, jf. § 13, stk. 3, jf. § 57, stk. 4, hvorefter der på områder, hvor der er fastsat tilladelsesvilkår i overensstemmelse med tilbuddet, som gælder hele tilladelsesperioden, kan træffes afgørelse om, at vilkårene ophæves, hvis IT- og Telestyrelsen skønner, at udviklingen i den samlede konkurrencesituation berettiger dette. IT- og Telestyrelsen kan imidlertid ikke ophæve minimumskrav efter frekvenslovens regler. Ophævelsen af et minimumskrav må derfor bero på andre omstændigheder efter en konkret vurdering.

Efter frekvenslovens § 15, stk. 1, jf. § 57, stk. 4, kan IT- og Telestyrelsen med et års varsel fastsætte nye vilkår for anvendelse af en tilladelse.

5.3 IT- og Telestyrelsens vurdering

IT- og Telestyrelsen har som udgangspunkt ikke hjemmel til at ophæve eller lempe minimumskrav, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, nr. 4.

IT- og Telestyrelsen

IT- og Telestyrelsens omfordeling af frekvenstilladelserne i 900 MHz-frekvensbåndet, jf. afsnit 2.4, indebærer imidlertid en betydelig reduktion af Telias samlede mængde af frekvenser i frekvensbåndet. Som beskrevet i afsnit 2.4.2 forøges Telias GSM3-frekvenstilladelse til 2 x 9,2 MHz, mens selskabets GSM4-frekvenstilladelse bliver reduceret til 2 x 2,6 MHz, hvoraf 2 x 1 MHz ikke må anvendes i afstande på mindre end 40 km fra S-banen på grund af Banedanmarks frekvenstilladelse og guardbands.

Side 17/22

Det er IT- og Telestyrelsens vurdering, at omfordelingen vil medføre, at det teknisk ikke er muligt at opfylde dækningskravene i Telias GSM4-mobiltilladelse med den reducerede mængde frekvenser. IT- og Telestyrelsen vurderer endvidere, at en opretholdelse af dækningskravene med den reducerede frekvensmængde vil medføre en væsentlig forringelse af Telias konkurrencemæssige vilkår på markedet for mobiltelefoni.

For at sikre ligebehandling mellem tilladelsesindehaverne i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene, har IT- og Telestyrelsen overvejet, om omfordelingen i øvrigt medfører andre så væsentlige ændringer i frekvensmængderne i de resterende GSM- og DCS-tilladelser, at dette tillige vil kunne begrunde en tilsvarende lempelse eller ophævelse af dækningskravene. Styrelsen kan i den forbindelse konstatere, at frekvensmængden ikke formindskes i de øvrige tilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet, samt at de reduktioner af frekvensmængderne i 1800 MHz-frekvensbåndet, som omfordelingen medfører, ikke forhindrer tilladelsesindehaverne i frekvensbåndet i at opfylde deres nuværende dækningsforpligtelser.

Det er derfor IT- og Telestyrelsens vurdering, at en lempelse af vilkårene om dækning i den ene af Telias GSM-mobiltilladelser er proportional og i videst muligt omfang sikrer ligebehandling mellem de eksisterende tilladelsesindehavere ud fra de givne omstændigheder.

5.4 Lempelse af dækningskravet i Telias GSM4-mobiltilladelse

På baggrund af ovenstående lempes IT- og Telestyrelsen vilkårene om dækning i Telias GSM4-mobiltilladelse således, at dækningskravet i denne mobiltilladelse ophæves i forbindelse med omfordelingen.

Dækningskravet i Telias GSM3-mobiltilladelse og alle øvrige mobiltilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet videreføres.

I mobiltilladelserne omformuleres i øvrigt de afsnit, som refererer til mobiltilladelsens dækning eller udbygning, således at dækning eller udbygning ikke refererer til en bestemt teknologi, jf. afsnit 5.1.

Der henvises i øvrigt til bilag 3.

6 Ændring af andre vilkår i forbindelse med omfordelingen

6.1 Baggrund

6.1.1 GSM ombord på skibe

Den 31. oktober 2008 blev ECC-beslutningen vedrørende harmonisering af GSM-anvendelse på skibe i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene vedtaget af de europæiske telemyndigheder. ECC-beslutningen medfører, at GSM-basisstationer på visse tekniske betingelser kan anvendes om bord på skibe i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene i territorialfarvandene indtil to sømil fra basislinjen.

ECC-beslutningen vil i praksis betyde, at eksisterende tilladelsesindehavere fremover skal tåle en delt anvendelse af GSM-frekvenserne i området mellem to sømil fra basislinjen og ud til territorialfarvandets ydre grænse, dvs. 12 sømil fra basislinjen.

6.1.2 Øvrige vilkårsændringer

I efteråret 2007 ophævede IT- og Telestyrelsen en række vilkår i de GSM- og DCS-mobiltilladelser, der var udstedt i 1997 eller tidligere. Ophævelsen skete i forbindelse med tilladelsesperiodernes udløb for GSM1-, GSM2-, DCS1-, DCS2-, DCS3- og DCS4-mobiltilladelserne.

Af hensyn til at ligebehandle tilbudsgivere og andre i forbindelse med de oprindelige udstedelser kunne IT- og Telestyrelsen kun foretage lempelser i minimumskravene i forbindelse med den oprindelige tilladelsesperiodes udløb og en deraf følgende eventuel videreførsel af mobiltilladelserne. Dette gav i 2007 IT- og Telestyrelsen mulighed for at lempe minimumskravene i forbindelse med videreførsel af de mobiltilladelser, der var udstedt i 1997 eller før. Heraf følger, at IT- og Telestyrelsen i 2007 ikke kunne lempe tilsvarende vilkår som nævnt ovenfor i GSM3-, GSM4-, DCS5- og DCS6-mobiltilladelserne, idet tilladelsesperioden for disse mobiltilladelser først udløber i 2011.

6.2 Lovgrundlag

For så vidt angår GSM ombord på skibe kan IT- og Telestyrelsen efter frekvenslovens § 15, stk. 1, jf. § 57, stk. 4, med et års varsel fastsætte nye vilkår for anvendelse af en tilladelse.

For så vidt angår lempelse af soliditetskravet har IT- og Telestyrelsen som udgangspunkt ikke hjemmel til at lempe minimumskrav, herunder soliditetskrav, jf. frekvenslovens § 7, stk. 1, nr. 4.

I forbindelse med tilladelsernes fornyelse har IT- og Telestyrelsen imidlertid fundet det begrundet at lempe soliditetskravene for at sikre en ensartet praksis for tilladelsesindehavere med samme gyldighedsperiode.

I medfør af frekvenslovens § 13, stk. 3, jf. § 57, stk. 4, kan IT- og Telestyrelsen minimum to år efter udstedelsen af tilladelsen ophæve vilkår, som løber i hele tilladelsesperioden i tilladelser, som er udstedt efter offentligt udbud, hvis IT- og Telestyrelsen skønner, at udviklingen i den samlede konkurrencesituation berettiger ophævelsen.

IT- og Telestyrelsen

Side 19/22

6.3 IT- og Telestyrelsens vurdering

6.3.1 GSM ombord på skibe

Implementering af ECC-beslutningen kræver en vilkårsændring i Telias mobiltilladelser.

6.3.2 Øvrige vilkårsændringer

Det oprindelige formål med fastsættelsen af soliditetskravet var at sikre, at de vindende tilbudsgivere havde tilstrækkelig økonomisk robusthed til at etablere og drive nettet på de vilkår, der var fastsat i tilladelsen, uanset om der opstod uforudsete problemer. Det blev i forbindelse med denne vurdering lagt til grund at etableringen af nettet var den mest risikofyldte fase.

Det bemærkes i den forbindelse, at selv når tilladelsesindehaveren har etableret det net, tilladelsesindehaver har pligt til at etablere i medfør af tilladelsen, betyder det ikke nødvendigvis, at nettet ikke længere udvides med flere master og antennesystemer. Tilladelsesindehaverens egne ønsker om at kunne tilbyde kunder (bedre) indendørsdækning og øget kapacitetsbehovet kan nødvendiggøre nye og omfattende investeringer for en tilladelsesindehaver. Sådanne fornyede investeringer i nettet må dog i denne sammenhæng henføres til en periode, der ligger tidsmæssigt efter den egentlige etableringsfase.

De net, der er udbygget på baggrund af GSM3- og GSM4-tilladelserne, er i dag etablerede og dækningskravene har været opfyldt i flere år.

Det forhold, at det at drive nettet fortsat kræver store økonomiske ressourcer, er ikke relevant for vurderingen af, hvorvidt soliditetskravets formål stadig er sagligt begrundet.

På baggrund af ovenstående er det IT- og Telestyrelsens vurdering, at det oprindelige formål med soliditetskravet er opfyldt, da GSM3- og GSM4-nettene er etablerede og i drift. Der er således ikke længere tale om samme risiko, som den der var til stede ved etableringen af nettene.

IT- og Telestyrelsen har desuden en pligt til at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling af tilladelsesindehavere. Derfor finder IT- og Telestyrelsen, at der i forbindelse med ændringen af GSM- og DCS-mobiltilladelserne er grundlag for at foretage lempelser i Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser, således at der fremover vil være samme vilkår i alle GSM- og DCS-mobiltilladelserne.

Endelig vurderer IT- og Telestyrelsen, at visse af de specifikke tilladelseskrav – herunder om udbud af tjenester ikke er forenelige med tilladelsernes kommende lempelse af teknologikravet.

6.4 Nye vilkår i Telias mobiltilladelser

I medfør af frekvenslovens § 15, stk. 1, jf. § 57, stk. 4, fastsætter IT- og Telestyrelsen nye vilkår for anvendelse af Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser, således at ECC-beslutningen vedrørende harmonisering af GSM-anvendelse på skibe i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene implementeres. Ændringen træder i kraft den 1. januar 2011.

IT- og Telestyrelsen

I medfør af frekvenslovens § 13, stk. 3, jf. § 57, stk. 4, ophæver IT- og Telestyrelsen endvidere to vilkår i Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser, som ikke vedrører de ændringer, der foretages i mobil- og frekvenstilladelserne som følge af omfordelingen, jf. ovenfor. Ændringerne omfatter ophævelse af vilkår om udbud af tjenester og ophævelse af dokumentationskrav for dækning.

Side 20/22

Herudover ophæver IT- og Telestyrelsen kravet om soliditetsgrad på 20 procent i Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser.

IT- og Telestyrelsen lemper således i medfør af denne afgørelse en række vilkår for Telias GSM3- og GSM4-mobiltilladelser.

Ændringerne træder i kraft den 1. maj 2011.

IT- og Telestyrelsen har endvidere ajourført mobil- og frekvenstilladelserne i forhold til lovhenvvisninger og regler samt referencer til tekniske specifikationer.

Der henvises i øvrigt til bilag 1-4.

7 Klagevejledning

IT- og Telestyrelsens afgørelse kan påklages til Teleklagenævnet, Bredgade 43, 1260 København K, tlf.: 33 92 97 00, e-mail: sttpost@vtu.dk.

En klage skal være Teleklagenævnet i hænde senest fire uger efter, at IT- og Telestyrelsen har truffet nærværende afgørelse.

Opmærksomheden henledes på, at der i medfør af § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 569 af 18. juni 2004 om Teleklagenævnets virksomhed skal betales et gebyr på 4.000 kr. for behandling af klager af denne type i Teleklagenævnet. Beløbet vil blive opkrævet af Teleklagenævnets sekretariat.

8 Netdeling

Telia bemærker i sit høringssvar, at det efter selskabets opfattelse er såvel teknologisk som operationelt muligt at dele infrastruktur uden negativ indvirkning på den lige konkurrence, og at dette vil gøre det billigere for operatørerne at producere og billigere for køberne at købe.

IT- og Telestyrelsen bemærker i den forbindelse, at hvis det ønskes at iværksætte netdeling, er tilladelsesindehaverne altid velkomne til at rette henvendelse til IT- og Telestyrelsen med anmodning om en konkret vurdering af en netdelingsaftale. IT- og Telestyrelsen vil i den forbindelse give Konkurrencestyrelsen mulighed for at vurdere modellen i forhold til konkurrencelovgivningen.

Anvendelse af en model for netdeling vil forudsætte, at tilladelsesindehaverne til stadighed har fuld kontrol over eget net. Tilladelsesindehaverne skal herudover fortsat kunne dokumentere, at de selvstændigt opfylder dækningskravene i tilladelserne.

IT- og Telestyrelsen er bekendt med, at der findes tekniske løsninger til netdeling, hvor tilladelsesindehaveren kan dele elementer i radionettet, men ikke i core-nettet. Dermed kan tilladelsesindehaveren selv definere sine tjenester og kvalitet uafhængigt af andre, ligesom man alene anvender egne frekvensressourcer.

IT- og Telestyrelsen

Side 21/22

Med venlig hilsen

Christian Rosenskjold

Bilag:

1. Tillæg nr. 6 af 23. december 2009 til tilladelse til etablering og drift af et landsdækkende offentligt digitalt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM3)
2. Tillæg nr. 3 af 23. december 2009 til tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt digitalt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM3)
3. Tillæg nr. 11 af 23. december 2009 til tilladelse til etablering og drift af et landsdækkende offentligt digitalt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM4)
4. Tillæg nr. 3 af 23. december 2009 til tilladelse til anvendelse af frekvenser til etablering og drift af et landsdækkende offentligt digitalt 2. generations mobilnet i Danmark (GSM4).
5. Oversigt over fordelingen af tilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet i dag
6. Oversigt over fordelingen af tilladelser i 900 MHz-frekvensbåndet efter omfordelingen
7. IT- og Telestyrelsens høringsrapport af 30. oktober 2009 med udkast til omfordeling af tilladelser i 900 og 1800 MHz-frekvensbåndene m.v.

IT- og Telestyrelsen

Side 22/22